

توافق متوازن

علی شمخانی، عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام در خصوص مذاکرات ایران و آمریکا که در حال حاضر در رم جریان دارد در حساب کاربری اش در شبکه‌های اجتماعی ایکس نوشت: «مذاکره‌کنندگان ایران با اختیارات کامل راهی رم شدند تا توافقی جامع را بر پایه ۹ اصل دنبال کنند؛ جدیت، تضمین، توازن، رفع تحریم، نه مدل لبی / امارات، اجتناب از تهدید، سرعت، مهار مزاحمین (مثل اسرائیل) و تسهیل سرمایه‌گذاری. ایران برای توافق متوازن آمده، نه تسلیم.»

سرمایه اجتماعی بنیان وفاق ملی و پیشرفت پایدار

فاطمه مهاجرانی، سخنگوی دولت چهاردهم در بخشی از یادداشتش برای ایرانیان نوشت: «دولت چهاردهم با درک عمیق شرایط کنونی کشور و محیط پیرامونی، شعار «وفاق ملی» را به عنوان قطب‌نمای حرکت خود برگزید؛ شعاری که معنای آن چیزی فراتر از وحدت ظاهری یا اجماع سیاسی است. تجربه سال‌های اخیر به ما آموخت که هرگاه به سرمایه اجتماعی بی‌اعتنا بوده‌ایم یا آن را صرفاً به مقاطع انتخاباتی محدود کرده‌ایم، مدیریت بحران‌ها آسیب‌پذیرتر و ناتوان‌تر ظاهر شده‌ایم. اکنون بازسازی این سرمایه نیازمند صداقت، شفافیت، مسئولیت‌پذیری و برنامه‌ریزی بر اساس واقعیات کشور است؛ نه بر مبنای امیدهای کاذب یا شرطی‌سازی جامعه نسبت به متغیرهای بیرونی.» مهاجرانی در بخش دیگری از این یادداشت آورده است: «دولت چهاردهم خود را متعهد می‌داند مسیر توسعه را با مشارکت و برای مردم طی کند. این تعهد، در گفتار و رفتار و تصمیم‌گیری‌های کلان کشور متجلی خواهد بود. هیچ دولتی بدون حمایت مردمی نمی‌تواند مسیر اصلاح و پیشرفت را طی کند و هیچ مردمی بدون حس تعلق و نقش‌آفرینی در اداره کشور، نمی‌تواند نسبت به آینده امیدوار باشند.» وی در پایان نیز تصریح کرده است: «تکیه بر ظرفیت‌های خودمان است. مذاکرات می‌آیند و می‌روند، اما اگر سرمایه اجتماعی فرسوده شود، بازسازی آن به مراتب دشوارتر خواهد بود. راه حل پیشرفت پایدار، نه در انتظار نتایج بیرونی، بلکه در اعتماد متقابل، وفاق ملی و اراده‌ای جمعی برای ساختن فردای بهتر نهفته است.»

مذاکرات یک قطعه از پازل بزرگ ایران قوی

محمد مهدی طباطبایی، معاون ارتباطات و اطلاع‌رسانی دفتر رئیس‌جمهور با انتشار پیامی در شبکه اجتماعی ایکس، نوشت: «رئیس‌جمهور شخصاً و با جدیت پیگیر کلان‌پروژه‌هایی است که صورت وضعیت ایران را به کلی عوض کرده و کیفیت زندگی عموم مردم را بهبود می‌بخشد.» وی در ادامه این پیام آورده است: «مذاکرات سازنده و توافق با قدرت‌های بزرگ در چارچوب مصالح نظام و منافع ملی، تنها یک قطعه از پازل بزرگ ایران قوی است. آموزش، بهداشت، توسعه تجارت جهانی و منطقه‌ای، حمل و نقل مدرن و کریدورهای ارتباطی، ارتباط متفاوت با همسایگان و کشورهای منطقه، توسعه دریا محور و رفع ناترازی‌ها، دغدغه‌های اصلی رئیس‌جمهور را تشکیل می‌دهند که باید در دولت چهاردهم ساماندهی شوند.»

بازتعریف يك رابطه

ارزیابی آینده نسبت تندروها و حاکمیت در گفت وگو با تحلیلگران سیاسی

منصوره محمدی
خبرنگار گروه سیاست

جریان تندرویی در لایه‌های مختلف سیاسی و اجتماعی همچنان باقی است که هنوز هم تمایل ندارد از مواضع سرسختانه خود نسبت به موضوعاتی که کشور را سال‌ها در گردباد مشکلات محبوس کرده است کوتاه بیاورد. این در حالیست که حتی آنچه به عنوان هسته سخت قدرت شناخته می‌شود، این روزها و در پی مشکلاتی که کشور با آن چه در حوزه سیاست خارجی و چه در حوزه سیاست داخلی مواجه است ترجیحش آن بوده که از مواضع تندروانه و رادیکال کوتاه آید و به سمت تصمیمات مبتنی بر واقع بینانه‌تر

حرکت کند. موضوعی که به نظر می‌رسد از سوی جمعیت تندرو که تا پیش از این همراه و همسوا با آنها بوده، پذیرفته نشده است. سخنان برخی از این افراد و تجمعات مختلف آنها هم‌زمان با اخبار شروع مذاکرات غیرمستقیم ایران و آمریکا نشان از این دوگانگی دارد؛ برای نمونه درست در جریان دور دوم مذاکرات ایران و آمریکا بسیج دانشجویی دانشگاه تهران تصاویری از برخی مسئولان ارشد نظام (پزشکیان، علی لاریجانی، عباس عراقچی، سرلشکر باقری، کمال خرازی و احمدیان) منتشر کرده و به نوعی با نگارش سخنی از رهبری این را القا کرده که موافقت آنها در مذاکره با آمریکا غیرعقلانه، غیرهوشمندانه و غیرشرافتمندانه است. این در حالی است که به گفته رئیس‌جمهوری ایتیم مذاکره‌کننده با راهنمایی‌های کامل رهبری سر می‌زم مذاکره‌نشسته‌اند و همچنین رهبری گام اول را خوب توصیف کردند اما تندروها بر مخالفت‌های خود اصرار دارند. آنها چند روز پیش از شروع دور دوم مذاکرات در رم نیز فراخوانی برای برگزاری تجمع علیه مذاکرات دادند.

عکس: آوش

نگاه
تحلیلیگر
۱

رحیم ابوالحسنی استاد علوم سیاسی دانشگاه تهران:

حاکمیت نمی‌خواهد صدای تندروها بلند باشد

رحیم ابوالحسنی، استاد علوم سیاسی دانشگاه تهران می‌گوید که حاکمیت در حال حاضر نمی‌خواهد صدای تندروها بلند باشد، اما کسی انگیزه درمان نظام دیوان سالار بیمار کشور را که تندروها محصول آن هستند را نیز ندارد. او در گفت‌وگو با هم میهن توضیحاتی درباره رابطه حاکمیت و جریان‌های تندرو ارائه داده است که در ادامه می‌خوانید:

۱. ارزیابی شما در خصوص رابطه حاکمیت با تندروها چیست؟

من معتقدم که تندروها در ایران افرادی هستند که در پست‌های مختلف قرار گرفتند و کارشکنی می‌کنند. این گروه خبرهای کذب پخش می‌کنند و نفوذی‌هایی هستند که در دستگاه‌های بوروکراسی سیاسی حضور دارند و مانع از پیشرفت کار می‌شوند. اینهایی که به خیابان می‌آیند و اعتراضات به قول خودشان انقلابی و اسلامی دارند، تندرو نیستند، گاهی دست‌نشانده هستند. اصل کاری که تندروها در حال حاضر انجام می‌دهند کارشکنی

نگاه
تحلیلیگر
۲

مسعود سپهر استاد علوم سیاسی دانشگاه شیراز:

هسته سخت باید پوست اندازی کند

بالا را دارند. بنابراین الان دو سناریو در مورد اینکه چه اتفاقی برای گروه تندرو رخ دهد پیش رو است؛ شرایط جدید داخلی به دلیل ناترازی‌ها و شرایط بین‌المللی از نظر نقطه عطفی که در روابط بین‌الملل در حال شکل‌گیری است، این گروه یا خودشان را با شرایط تطبیق می‌دهند و در این صورت می‌توانند نقش مهمی در داشته باشند و استمرار پیدا کنند، و یا وارد درگیری با وضعیت جدید می‌شوند و حاضر به پذیرش موقعیت جدید نخواهند بود؛ در این صورت باید آینده سختی را برای کشور پیش‌بینی کرد. مهمترین نکته‌ای که اکنون انتظار می‌رود این است که هسته سخت قدرت با کم‌زینت‌ترین و مسالمت‌آمیزترین شکل ممکن، پوست اندازی کند.

۲. با توجه به شرایط موجود و تمایل حاکمیت برای نمونه انجام مذاکرات، یا در لایحه عفاف و حجاب عقب‌نشینی از اجرا، اما ادامه مخالفت تندروها، آیا این شرایط پوست‌اندازی فراهم می‌کند و

پیش از این هم با وجود اینکه آنها مدعی بودند «گوش به فرمان رهبری» هستند، در پی اظهار نظر ایشان در خصوص قانون مشاغل حساس که اعلام کردند در این باره تدبیر شود، اما آنها بر سر مواضع خود ایستادند و در نهایت ظریف از سمت معاونت راهبردی ریاست‌جمهوری کناره‌زده شد. تندروها در برابر به تعویق افتادن اجرای قانون عفاف و حجاب نیز کوتاه نیامده بودند. شاید زمانی که تجمع شبانه‌روزی خود در جلوی ساختمان مجلس را شروع کردند، فکرش را نمی‌کردند که بساط آنها در نهایت با مداخله نیروی انتظامی جمع شود، چند ماه پیش از آن بود که نمایندگان مجلس از لایحه عفاف و حجاب به عنوان یک اهرم فشار استفاده کرده بودند و با وجود مخالفت شورای عالی امنیت ملی در اجرای این لایحه، بر اجرای آن اصرار داشتند. هرچند که با گذشت زمان بخشی از جریان تندرو از مواضع خود کوتاه آمدند؛ برای نمونه سید محمود نبویان در یادداشتی اصرار بر اجرای این قانون را منجر به ایجاد دوقطبی شدید و تشدید لجابت اجتماعی و فراخوان تجمع را بخشی از برنامه دشمن برای ایجاد ناآرامی در کشور دانست. اما برای گروهی که بیشترشان به حامیان دولت سایه موجود در مجلس و در جریان‌های سیاسی نسبت داده می‌شدند بر مواضع خود اصرار می‌کنند.

آنچه مشخص است، تعداد کسانی که در دهه شصت و هفتاد در دایره تندروها قرار داشتند و با این نگاه بنیادگرا با رویکرد حذفی بسیار گسترده بود، اما به مرور از تعداد این افراد کاسته شد و حالا به نظر می‌رسد وضعیت سخت کشور شرایط را به جایی رساند که مقامات عالیرتبه پذیرفتند که برای ادامه حیات خود از خواسته‌های این گروه تندرو فاصله بگیرند و با نگاهی واقع‌بینانه تلاش کنند برای حفظ خود، حفظ کشور را نیز در دستور کار قرار دهند؛ در همین راستا مثلاً حاضر شدند تن به مذاکره دهند، تعلیق قانون حجاب را بپذیرند و در برابر مواضع تندتی که ضرر آن بیشتر از صدای تندروها باشد بایستند. در واقع حاکمیت پذیرفت که همراه شدن با خواست عموم افکار عمومی و مردم بقای خودش را تضمین خواهد کرد اما هنوز طیفی از تندروها حضور دارند که اگر نیاز باشد حتی در برابر آنچه به عنوان هسته سخت قدرت شناخته می‌شود عبور می‌کنند، گما اینکه الان نیز اینگونه به نظر می‌رسد که آنها از بسیاری مواضع که مورد پسندشان نیست عبور کرده‌اند. البته تندروها فعلاً به فعالیت‌شان ادامه می‌دهند، چنانچه وحید یامین‌پور زمانی که از نحوه برخورد نظام با لایحه حجاب ناراضی شده بود، تهدید کرد که در صورت ادامه این رویه حلقه سخت وفاداران از قطار انقلاب پیاده می‌شوند یا سیدمنان رئیسی، رئیس ستاد سعید جلیلی در قم نیز در انتقاد از تصمیم شورای امنیت در عدم اجرای لایحه حجاب گفته بود هسته سخت نظام در شرایط سخت اقتصادی

دستگاه بوروکراسی است. فرض کنید که رئیس‌جمهور یک‌سوم از وزارتخانه‌ها را نیز به این گروه داده باشد، در وزارتخانه‌هایی که ریاست را به این جریان‌ها نداده آیا الان کارها را طبق روال و برنامه پیش می‌برند؟ الان مسئله وفاق نیست، مشکل کسانی هستند که اصلاح‌طلب بودند، وارد دولت شدند و در کار خود مانده‌اند. الان بیش از دوسوم استانداران اصلاح‌طلب و یا مستقل هستند، اما رویکرد و عملکرد آن‌ها چگونه بوده است؟ مشکل کشور الان دستگاه بوروکراسی است که بیمار است و چهار برابر از ظرفیت شخصی نیرو دارد که اصلاً توان کار ندارند. انگیزه کاری ندارند و دوقطبی قدرت هم به آن‌ها اجازه می‌دهد زمانی که از طرف یک جریان تحت فشار قرار گرفتند، تحت حمایت جریان رقیب قرار بگیرند. دستگاه دیوان‌سالاری کشور ما اصلاً کار نمی‌کند و این موضوع نیازمند درمان است.

۳. آیا می‌توانیم بگوییم حاکمیت این سطح از تندروی را در شرایط کنونی نمی‌پذیرد؟ مصادق آن این است که زمانی که تجمع حجاب را برگزار می‌کنند، نیروی انتظامی در نهایت وارد عمل می‌شود و با آن‌ها برخورد می‌کند و شاهد سکوت برخی مسئولین هستیم؟

معلوم است که نمی‌خواهد. زمانی که حاکمیت موافقت خود را با انجام مذاکرات اعلام کرده است، با جلوی اجرای لایحه حجاب را گرفته است، اینها نشان می‌دهد که نمی‌خواهد صدای تندروها بلند باشد. مشکل اما این است که بدنه دستگاه دیوان‌سالاری ما بیمار است و نیازمند درمان است.

۴. پس می‌توانیم نتیجه بگیریم که حاکمیت الان نه می‌خواهد تندروها اینگونه فعالیت کنند و نه امکان این را دارد که دستگاه دیوان‌سالاری بیمار را درمان کند؟

بخشی از تندروها را که این روزها مخالفت‌ها و سروصدای زیادی دارند را حذف می‌کنند؟

فکر نمی‌کنم برای اکثر قریب به اتفاق تندروها مسئله ایدئولوژیک خیلی مهم باشد. همانطور که می‌گویند حفظ نظام از اوجب واجبات است و خود را مساوی با نظام می‌دانند، ترجمه‌اش برای این گروه همین می‌شود که حفظ خودمان نیز از اوجب واجبات است. بنابراین انعطاف‌پذیری بخش بزرگی از اینها که به دنبال منافع خود هستند زیاد است و کسانی هم که با تعصب بسیار با موضوع برخورد می‌کنند، مقاومت نخواهند کرد.

۵. این انتخابی است که تندروها دارند، حاکمیت در مقابل این گروه چه انتخابی خواهد داشت؟

حاکمیت نیز همین فرایند را خواهد داشت. در واقع زمانی که این گروه همراه نشوند، عده‌ای مخالفت‌هایی خواهند داشت و به نظرم با اعلام ناراضیاتی حاکمیت از مواضع خود کوتاه خواهند آمد. تجربه تاریخی نشان داده است که اتفاقی خیلی مهمی رخ نخواهد داد و انعطاف‌پذیری بدنه بسیار زیاد است و می‌شود این انضباط را به آن‌ها تحمیل کرد تا زیاد تنش و هیاهو ایجاد نکنند.

۶. الان این سوال وجود دارد که وقتی این بخش از حاکمیت راضی شده است یکسری از کارها از قبیل مذاکرات را انجام دهد چرا در مقابل، تندروها هنوز معترضند و فعالانه حضور دارند؟

